Noktalama — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 10 soru

1. "Toplantı bitince size ayrıca haber vereceğim." cümlesinden aşağıdakilerin hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

A) Kişinin toplantı sonrasında haber vermeyi planladığı

B) Kişinin toplantı sırasında haber vereceği

C) Kişinin herkese aynı anda haber vereceği

D) Toplantının mutlaka uzayacağı

E) Haber verme işinin daha önce yapıldığı

2. “Toplantı bitince kütüphaneye uğrayacağım.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kişi, toplantıdan sonra kütüphaneye gitmeyi planlamaktadır.

B) Kişi, toplantı sürerken kütüphanede bulunacaktır.

C) Kütüphaneye gitme isteği kesin bir zorunluluktan kaynaklanmaktadır.

D) Toplantı ile kütüphane arasında doğrudan bir benzerlik kurulmuştur.

E) Kişi, kütüphaneye hiç uğramayacağını belirtmektedir.

3. "Masanın üzerindeki not defteri ve kalem, toplantı boyunca kimsenin dikkatini dağıtmadı." Bu cümleden aşağıdakilerin hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

A) Masanın üzerindeki iki eş görevli öge virgülle ayrılmıştır.

B) Cümlede seslenme bildiren bir anlatım vardır.

C) Cümlenin sonunda ünlem işareti kullanılmalıdır.

D) Söz konusu ögeler arasında açıklama ilişkisi vardır.

E) Cümlede bir alıntı bulunduğu için tırnak işareti gerekir.

4. “Sınav biterken herkes derin bir nefes aldı.” cümlesinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sınavın sonunda ortamda bir rahatlama yaşandığı

B) Sınavın herkes için kısa sürdüğü

C) Sınavın herkes tarafından kolay bulunduğu

D) Sınav sırasında gürültü çıktığı

E) Sınavın ertesi güne kaldığı

Bir metni anlamak, yalnızca sözcüklerin sözlük karşılığını bilmekle sınırlı değildir. Okur, yazarın seçtiği örneklerden ve kurduğu bağlantılardan hareketle metnin ana yönelimini kavrar. Bu nedenle okuma süreci, yüzeyde görünen bilgiden daha geniş bir çerçeve gerektirir. Metinde yer alan ayrıntılar, bu çerçeveyi desteklediği ölçüde anlam kazanır.

5. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Metin çözümlemesinde bağlamın sözcük bilgisinden daha belirleyici olduğu

B) Sözlük bilgisi yeterli olduğunda her metnin kolayca anlaşılacağı

C) Ayrıntıların ana yönelimden bağımsız olarak aynı değeri taşıdığı

D) Okuma sürecinin yalnızca hızlı yapıldığında verimli olduğu

E) Yazarın örnek kullanmaktan kaçınması gerektiği

6. "Düzenli yazı, yalnızca sözcükleri değil, onları birbirine bağlayan işaretleri de önemser." Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yazıda anlamı kuran unsurlar arasında işaretler de yer alır.

B) Sözcüklerin sayısı arttıkça yazının değeri de artar.

C) İşaretler, sözcüklerin yerini bütünüyle alabilir.

D) Düzenli yazı, işaretlerden bağımsız olarak oluşur.

E) Her işaret, her cümlede aynı görevle kullanılır.

Yazar, not defterine gün boyunca duyduğu cümleleri, gördüğü yüzleri ve aklından geçen kısa notları yazdı. Sonra bir süre durdu ve şunu düşündü: Dil, yalnızca kurallarla değil, yaşanan anlarla da biçimlenir. ---- Böylece küçük ayrıntılar, metnin havasını belirleyen sessiz birer işarete dönüşür.

7. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Bu nedenle noktalama, yazının anlamını ve ritmini belirleyen önemli bir araçtır.

B) Buna karşın sözcüklerin sözlükteki karşılıkları her zaman aynı kalır.

C) Öte yandan yazarlar çoğu zaman yalnızca uzun cümleleri tercih eder.

D) Ne var ki konuşma dili, yazı dilinden bütünüyle bağımsızdır.

E) Bununla birlikte alıntılar, her metinde mutlaka aynı biçimde verilir.

Bazı metinlerde konuşan kişinin kim olduğu, sözü kime yönelttiği ve cümlenin hangi duygu ile bittiği açıkça görülmelidir. Bu yüzden “Ali, yarın geliyor musun?” örneğinde hem seslenme hem de soru anlamı aynı cümlede yer alır. Bir başka durumda ise “Eyvah, tren kalkıyor!” ifadesinde şaşma duygusu ile bitiş işareti birlikte kullanılır. Noktalama işaretleri, anlamın okura eksiksiz ulaşmasını sağlar.

8. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Soru anlamı taşıyan cümlelerin sonunda soru işareti kullanılır.

B) Seslenme bildiren sözlerden sonra virgül getirilebilir.

C) Şaşma duygusu taşıyan cümlelerin sonunda ünlem işareti yer alır.

D) Alıntıların başında ve sonunda tırnak işareti kullanılabilir.

E) Anlamın okura eksiksiz ulaşmasında noktalama işaretlerinin işlevi vardır.

I. Toplantıda konuşan kişi, sunumu bitirince salondan sessizce ayrıldı. II. Öğretmen, "Yarın herkes defterini getirsin" dedi. III. Kütüphanedeki görevli, yeni gelen kitapları raflara yerleştirdi. IV. Akşam eve dönerken yaşadıklarını bir bir anlattı. V. Sınav sonuçları açıklandıktan sonra herkes birbirini tebrik etti.

9. Numaralanmış cümlelerin hangisinde iki nokta kullanılması gerekir?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

Yahya Kemal Beyatlı'nın şiirlerinde virgül, art arda gelen kelimelerin birbirine karışmasını önler. Şair; şehir, tarih ve insan adlarını aynı dize içinde sıraladığında bu işaretten yararlanır. Böylece okur, sıralanan unsurları daha kolay ayırt eder.

10. Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Virgül, eş görevli unsurların sınırlarını belirginleştirebilir.

B) Virgül, yalnızca şiir türünde kullanılan bir noktalama işaretidir.

C) Yahya Kemal, şiirlerinde şehir adlarına yer vermemiştir.

D) Tarih bildiren bütün ifadelerin arasına virgül konulmalıdır.

E) Bir dizede çok sayıda kelime varsa virgül kullanılması zorunludur.

Cevap Anahtarı

1. A	2. A	3. A	4. A	5. A
6. A	7. A	8. D	9. B	10. A

Çözümler

1. Cümlede haber verme eylemi 'toplantı bitince' koşuluna bağlanmıştır; bundan kişinin toplantı sonrasında haber vereceği kesin çıkar. B seçeneği, zaman ifadesini tersine çevirir ve bu yüzden en güçlü çeldiricidir.

2. Cümlede, toplantının bitmesinden sonra kütüphaneye uğranacağı açıkça bildirilmektedir; bu da zaman sıralaması ve niyeti gösterir. B seçeneği bunun tersini söyler. En güçlü çeldirici C'dir; çünkü cümlede bir plan vardır, ancak zorunluluk anlamı yoktur.

3. Cümlede 'not defteri' ve 'kalem' eş görevli sözcüklerdir; bunların virgülle ayrıldığı açıkça görülür. En güçlü çeldirici D seçeneğidir; çünkü iki ögenin yan yana gelmesi açıklama ilişkisi kurmaz, sadece sıralı/eş görevli kullanım gösterir.

4. Cümlede, sınavın sona ermesiyle birlikte herkesin rahatladığı anlatılmaktadır. En güçlü çeldirici olan C yanlıştır; cümlede sınavın kolay olduğu söylenmemekte, yalnızca bitiş anındaki duygusal durum verilmektedir.

5. Parça, metni anlamada sözcük karşılığını bilmenin tek başına yeterli olmadığını; bağlam, örnekler ve bağlantıların belirleyici olduğunu vurgulamaktadır. En güçlü çeldirici olan B yanlıştır; parça tam tersine sözlük bilgisinin yeterli olmadığını söyler.

6. Cümle, yazının yalnızca sözcüklerden oluşmadığını; onları bağlayan işaretlerin de anlamın kurulmasında payı bulunduğunu söyler. Bu nedenle doğru seçenek A’dır. En güçlü çeldirici D’dir; çünkü cümlede işaretlerin yazıdan bağımsız olduğu değil, tam tersine yazıyı tamamladığı anlatılmaktadır.

7. Parçada yazarın notlar üzerinden dilin yaşanan anlarla biçimlendiğini düşündüğü ve son cümlede küçük ayrıntıların metnin havasını etkilediği belirtilmektedir. Bu akış, noktalamanın yazının anlamını ve ritmini belirleyen bir araç olduğu yargısıyla tamamlanır. En güçlü çeldirici B'dir; çünkü sözlük anlamına geçiş yaparak konuyu başka bir düzleme taşır ve bağlaç mantığını bozar.

8. Parçada soru anlamı için soru işareti, seslenme sözünden sonra virgül ve şaşma bildiren cümle sonunda ünlem işareti kullanıldığı açıkça belirtilmektedir. Ayrıca noktalama işaretlerinin anlamın okura eksiksiz ulaşmasını sağladığı da vurgulanmıştır. Buna karşılık alıntıların başında ve sonunda tırnak işareti kullanılması başka bir noktalama kuralıdır; parçada buna ilişkin bir bilgi yoktur. En güçlü çeldirici E’dir; ancak o, parçanın son cümlesindeki genel yargıyı aynen karşılar ve yanlıştır seçeneği olamaz.

9. II. cümlede, ardından doğrudan alıntı verilen sözden önce açıklama yapılacak söz bulunmaktadır; bu nedenle iki nokta kullanılmalıdır. I. cümlede ise böyle bir açıklama ilişkisi yoktur; burada iki nokta gerektiren bir yapı bulunmaz. En güçlü çeldirici I. cümledir; çünkü ilk bakışta bir sıralama sezdirse de iki nokta kuralını karşılayan açıklama ya da örnek ilişkisi taşımaz.

10. Parça, virgülün şehir, tarih ve insan adları gibi sıralanan unsurları ayırdığını belirtir. A bu bilgiyi kapsamı aşmadan geneller; B ve E ise kullanım alanını gereksiz biçimde daraltır ya da zorunlu kılar.